

DET KONGELIGE
FORSVARSDPARTEMENT

Policy for samarbeidet mellom Forsvaret og norsk industri på IKT-området

Forsvarsdepartementet, 13. mars 2012

Morten Tiller
Materielldirektør

Hensikt

Hensikten med denne policyen er å følge opp St.meld. nr. 38 (2006–2007) ved å tydeliggjøre overordnede betingelser for samarbeidet mellom Forsvaret og norsk industri på IKT-området. Med norsk industri forstås firmaer som er registrert i Norge, der vesentlig verdiskapning og kompetanse knyttet til leveransene finnes i Norge.

Policyen legger til rette for å videreutvikle norsk industris kompetanse til å understøtte Forsvarets behov, styrke norsk industris muligheter til å delta i internasjonalt materiell-samarbeid, og sørge for at norske bedrifter blir satt best mulig i stand til å levere løsninger og tjenester til Forsvaret når dette anses hensiktsmessig.

Innledning

I St. meld. nr. 38 (2006–2007) fremholdt regjeringen åtte teknologiområder som grunn-elementer i samarbeidet mellom Forsvaret og norsk industri. Disse er i Prop. 1 S (2011–2012) videreutviklet til syv teknologiområder som et fundament for det fremtidige samarbeidet mellom industrien og Forsvaret. Denne policyen er avgrenset til å gjelde kjernen i militært tilpasset og anvendt informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT), som benevnes informasjonsinfrastrukturen i Forsvaret. Det er således teknologiområdene «Kommando-, kontroll-, informasjons-, beslutningsstøtte- og kampsystemer» og «Systemintegrasjon» som er mest aktuelle. IKT i kampsystemer vil normalt bli håndtert som en integrert del av kampsystemene bortsett fra felleskomponenter fra informasjonsinfrastrukturen i Forsvaret det er nødvendig å integrere av hensyn til interoperabilitet eller kostnadseffektivitet (gjenbruk av eksisterende løsninger).

Beskrivelse av informasjonsinfrastrukturen i Forsvaret

Informasjonsinfrastrukturen i Forsvaret skal understøtte nettverksbaserte operasjonsformer gjennom å muliggjøre organisering av Forsvarets ressurser i samvirkende nettverk, fra strategisk til stridsteknisk nivå, både nasjonalt, med allierte styrker og koalisjonspartnere, samt med relevante sivile instanser. Hensynet til interoperabilitet, fortrinnsvis gjennom bruk av standardiserte grensesnitt, er derfor den viktigste premissen for informasjonsinfrastrukturen i Forsvaret. Videre skal forbedringer innenfor viktige operative egenskaper som fleksibilitet, reaksjonsevne og deployerbarhet tillegges vekt. Nedenfor vises en oppdatert referansemodell for informasjonsinfrastrukturen i Forsvaret harmonisert med tilsvarende fra NATO:

Figur 1 - Oppdatert referansemodell for informasjonsinfrastrukturen i Forsvaret

Utvikling av informasjonsinfrastrukturen i Forsvaret

Policy for militær tilpasning og anvendelse av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT-policyen) er førende for utviklingen av informasjonsinfrastrukturen i Forsvaret. Mer konkret i prioritets rekkefølge legges følgende tilnærming til grunn for fremskaffelse av løsninger (ABC-tilnærming):

- Adopt Juster og utvid bruken av de IKT-løsningene Forsvaret allerede har
- Buy Anskaff IKT-løsninger som allerede finnes sivilt eller militært, og tilpass disse kun hvis høyst påkrevet til bruk i Forsvaret
- Create Finansier utvikling av spesifikke IKT-løsninger for Forsvarets eget behov (og eventuelt gjenkjøp) der dette er dokumentert nødvendig.

Med basis i Forsvarets behov ønsker Forsvarsdepartementet (FD) å stimulere til at det utvikles sterke leverandørkonstellasjoner, enten enkeltvis eller i partnerskap mellom samarbeidende industrier (clustre), som kan understøtte Forsvaret innenfor brede felt av informasjonsinfrastrukturen i Forsvaret. Forutsetningen er at dette bidrar til å dekke Forsvarets behov på en kostnadseffektiv måte over tid.

Hovedregelen er at anskaffelser av løsninger og tjenester knyttet til informasjonsinfrastrukturen i Forsvaret skal skje gjennom åpen konkurranse, i noen tilfeller begrenset til nasjonal konkurranse, på like og ikke-diskriminerende vilkår. Forsvaret skal innenfor en slik ramme søke å inngå avtaler om fler-årige leverandørrelasjoner til industrien. Den relativt hurtige utviklingen som preger IKT-området, gjør det naturlig å tidsbegrense slike avtaler til en periode på fire til fem år med opsjoner på ytterligere inntil to år; til sammen en varighet

på inntil syv år. En naturlig konsekvens av denne type avtaler er at de leverandørene som konkurrerer seg til en initiell kontrakt, i utgangspunktet vil være en foretrukket leverandør ved senere anskaffelse av tilsvarende løsninger innenfor den aktuelle avtaleperioden.

En like naturlig konsekvens av de konkurransebetingelser som legges til grunn for inngåelse av slike avtaler, er at det ved jevne mellomrom foretas nye og reelle konkurranser. Hensikten med dette er primært å sikre Forsvaret tilgang til den innovasjon som skjer i markedet generelt, snarere enn at de valgte leverandørene nødvendigvis skal skiftes ut. Det er i utgangspunktet en målsetting at inngåtte leverandørrelasjoner kan videreføres, men da som en konsekvens av at industripartnerne vinner frem gjennom en tilstrekkelig åpen konkurranse.

All kontakt mellom Forsvaret og industrien skal skje innenfor de etiske retningslinjene som gjelder for dette i forsvarssektoren. Som hovedregel skal Forsvaret ikke søke eller motta råd som kan bli benyttet under utarbeidelsen av spesifikasjoner til fremtidige anskaffelser fra noen som kan ha økonomisk interesse i de samme anskaffelsene.

Militær tilpasning og anvendelse av IKT kan være krevende, særlig i grensesnittet mot kampsystemer. Forsvaret kan, for å kompensere for manglende egen kompetanse, ha behov for å samarbeide med industrien allerede i prosjekters tidlige faser. Det kan derfor være nødvendig å inngå avtaler med bedrifter, norske og utenlandske, om rådgivning og senere som leverandører. På områder hvor særskilte tilpasninger eller utvikling er nødvendig, kan Forsvaret engasjere seg i tidlig samarbeid der det bør fokuseres på kvalitetssikring av Forsvarets krav samtidig som industrien på sin side både blir kjent med kravene og får anledning til å ta frem grunnlag (skisser til løsninger - prototyper) som så kan inngå som leveranser innenfor et aktuelt område etter at nødvendig industrialisering er foretatt. Gjennom slikt tidlig samarbeid, med prioritet til områder hvor det er potensial for eksport, samt ved å være en krevende kunde i prosjekter, dannes et styrket grunnlag for en konkurransedyktig norsk industri på IKT-området.

Områder som vil bli behandlet spesielt

FD legger opp til at nedenstående områder håndteres spesielt:

- Kryptosikkerhet for høygraderte løsninger
- Utvalgte løsninger for alarm- og varslingsformål
- Utvalgte løsninger for datanettverksforsvar (Computer Network Defence)
- Utvalgte løsninger for etterretningsformål
- Utvalgte løsninger for spesialstyrkeformål.

De listede områdene er av en slik karakter at de kan begrunne unntak fra kravet om åpen og ikke-diskriminerende konkurranse. FD vil i samråd med Forsvaret og fagmyndighetene innenfor de respektive områdene legge opp til at det gjennomføres begrensede nasjonale konkurranser eller direkte anskaffelser for å etablere en egnet fordeling av disse teknologi-områdene blant et utvalg aktuelle bedrifter innenfor norsk industri.

Rolledeling mellom aktørene

Balansen mellom hva Forsvaret selv skal gjøre og hva andre skal bidra til, må skapes med grunnlag i løsninger som gir tilstrekkelig operativ evne samt kostnadseffektiv anskaffelse og drift. Nedenstående overordnede fordeling legges til grunn:

- Forsvaret:
 - Utvikling og vedlikehold av overordnet arkitektur for informasjonsinfrastrukturen i Forsvaret (kan sammenliknes med en byutviklingsplan)
 - Definisjon og konkretisering av behov herunder funksjonelle krav, krav av overordnet teknisk karakter (slik som standarder og definisjoner av grensesnitt) samt krav til interoperabilitet
 - Merkantil håndtering av internasjonale og nasjonale konkurranser samt direkteanskaffelser knyttet til ulike leveranser innenfor informasjonsinfrastrukturen i Forsvaret
 - Kvalitetskontroll av leveranser
 - Forvaltning av løsningene som til enhver tid utgjør informasjonsinfrastrukturen i Forsvaret, i samarbeid med industrien der dette er kostnadseffektivt for Forsvaret
 - Sammensetning og leveranse av oppdragsspesifikke pakker (f. eks. den konfigurasjonen vi har i Afghanistan Mission Network), i samarbeid med industrien der dette er kostnadseffektivt for Forsvaret.

- Industrien:
 - Produkt- og løsningsutvikling
 - Konstruksjon av konkurransedyktige leverandørkonstellasjoner som kan vinne konkurranser om avtaler med Forsvaret innenfor ulike deler av informasjonsinfrastrukturen i Forsvaret
 - Deltakelse i konkurranser om fler-årige leverandørrelasjoner innenfor ulike deler av informasjonsinfrastrukturen i Forsvaret
 - Leveranser av primært hyllewareprodukter og –tjenester innenfor rammen av overordnet arkitektur for informasjonsinfrastrukturen i Forsvaret, også over tid hvis dette er kostnadseffektivt
 - Leveranse av drifts- og forvaltningstjenester til Forsvaret etter nærmere definert behov.

Rettigheter

Ved utvikling av Forsvarets framtidige IKT-løsninger, har Forsvaret som utgangspunkt at bedriften som har utviklet teknologien også skal ha rettigheter til teknologien, selv om Forsvaret har vært med på å finansiere utviklingen. Det kan likevel tenkes at Forsvaret må sikre seg en eksklusiv rett til teknologien, eller at rettighetene til teknologien overdras til Forsvaret. For de tilfellene hvor Forsvaret har vært med på å finansiere utviklingen, skal Forsvaret som hovedregel ha rett til en prosentvis andel av salgsinntektene gjennom en avtale om royalty. Eventuelle unntak fra denne hovedregelen skal tas opp ved begrunnet søknad til FD.